

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008 тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

На № ДЗ/11 від 01.07.2020

**Народному депутату України
Кіссе А.І.**

*Про розгляд
депутатського запиту*

Шановний Антоне Івановичу!

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на виконання доручення Прем'єр-міністра України Шмигала Д.А. від 09.07.2020 № 28692/1/1-20 до листа Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. від 03.07.2020 № 11/10-1087 розглянуло Ваш депутатський запит від 01.07.2020 № ДЗ/11, оголошений на засіданні Верховної Ради України 03 липня 2020 року, щодо підтримки галузі сільського господарства в умовах посухи, спричиненої внаслідок відсутності опадів у зимово-весняний період 2019-2020 років, і повідомляє.

Аграрне виробництво є специфічною галуззю народного господарства, на яку суттєвий вплив мають природні та інші фактори. Поряд з тим, для аграрного виробництва характерні низька оборотність коштів та високі ризики. Сукупність зазначених факторів зумовлює потребу у страхуванні сільськогосподарської продукції. Страхування та управління ризиками є одним із засобів, що дозволяє мінімізувати негативні наслідки від непередбачених подій у сільському господарстві.

Законом України "Про державну підтримку сільського господарства України" не передбачений такий вид державної підтримки, як відшкодування сільгосптоваровиробникам збитків, понесених унаслідок несприятливих погодних умов.

Для покриття збитків, які виникли унаслідок стихійних явищ, можуть використовуватися кошти резервного фонду бюджету відповідно до Порядку використання коштів резервного фонду бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 415 (далі – Порядок).

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки

2812-03/44243-01 від 16.07.2020

Відповідно до пунктів 12 і 13 Порядку обласна державна адміністрація звертається до Кабінету Міністрів України з проханням про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету з обов'язковим наданням обґрунтовуючих матеріалів, розрахунків та інших документів, зазначених у пункті 15 і 17 Порядку.

Водночас зазначаємо, що відповідно до пункту 11 Порядку кошти із резервного фонду бюджету суб'єктам господарської діяльності недержавної форми власності або суб'єктам господарської діяльності, у статутному фонді яких корпоративні права держави становлять менше ніж 51 %, виділяються через головних розпорядників бюджетних коштів лише на умовах їх повернення.

Щодо сплати відсотків за кредитами та відстрочки платежу на погашення кредиту сільськогосподарським виробникам.

Правові засади, регулювання взаємовідносин між суб'єктами, що виникають у процесі надання банківських послуг, визначені Цивільним кодексом України (далі – ЦК України), Законом України “Про банки і банківську діяльність”, нормативно-правовими актами Національного банку України та угодами (договорами) між клієнтом та банком.

Порядок врегулювання відносин щодо повернення кредитів здійснюється на договірних умовах із урахуванням вимог параграфу 2 глави 71 розділу III книги п'ятої ЦК України, інших вимог цього Кодексу, актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Згідно із частиною першою статті 651 ЦК України визначено, що зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом.

Водночас відповідно до статті 5 Закону України “Про банки і банківську діяльність” органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.

Крім того, слід зазначити, що з метою мінімізації негативного впливу на фінансову стабільність банківської системи, у зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів, підтримки підприємств в умовах, коли сповільнюється ділова активність, знижується споживання та зайнятість населення, Національний банк (лист НБУ від 27.03.2020 № 32-0009/15930) рекомендував банкам здійснити реструктуризацію кредитів позичальникам, які постраждали через обмеження, пов'язані із коронавірусом SARS-CoV-2.

При цьому, Національним банком запроваджено механізми довгострокового рефінансування банків та інструменти регулювання ліквідності банківської системи, затверджені постановами Правління Національного банку України від 17 березня 2020 року № 29 та № 30 “Про

внесення змін до Положення про процентну політику Національного банку України” і відповідно “Про затвердження Змін до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи”.

Національний банк наголосив, що ставка за довгостроковими кредитами рефінансування буде плаваючою і дорівнюватиме обліковій ставці Національного банку та встановлена на рівні 6% згідно з ухваленим рішенням Правління Національного банку України від 11 червня 2020 року № 397-рш “Про розмір облікової ставки”. Крім того, Національний банк не включатиме до вартості кредитів додаткову сталу величину, встановивши її на рівні нуля.

Зазначені положення регулятора спрямовані на стимулювання банківської системи у забезпеченні фінансової стабільності та ліквідності банків, пом’якшуючи їх вимоги і створюючи прийнятні умови для розвитку кредитування підприємств різних форм власності.

Водночас з метою зменшення навантаження на сільгосптоваровиробників при сплаті відсотків за користування кредитами, Законом України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” Мінекономіки, як головному розпоряднику бюджетних коштів, для підтримки сільськогосподарських товаровиробників передбачено видатки загального фонду в обсязі 4 000 млн грн за програмою КПКВК 1201150 “Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників”.

Постановою Кабінету Міністрів України від 08 лютого 2017 року № 77 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників” (із змінами), визначено напрями використання бюджетних коштів за даною програмою, зокрема, фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів.

Відповідно до наказу Мінекономіки від 10 квітня 2020 року № 687-20 “Про затвердження розподілу коштів за бюджетною програмою КПКВК 1201150 “Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників” на 2020 рік” для здешевлення кредитів передбачено 1 200 млн гривень.

Використання цих коштів здійснюється відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 300.

Відповідно до Порядку компенсація надається суб’єктам господарювання агропромислового комплексу – юридичним особам, незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, та фізичним особам – підприємцям за залученими коротко-, середньо- та довгостроковими кредитами у розмірі 1,5 облікової ставки Національного банку, що діє на дату нарахування відсотків, але не вище розмірів,

передбачених кредитними договорами, зменшених на 5 відсоткових пунктів. Компенсація надається через уповноважені банки, які підписали з Мінекономіки Меморандум про загальні засади співробітництва.

Поряд з цим, сільгосптоваровиробники можуть також скористатися державною програмою “Доступні кредити 5-7-9%”, яка запроваджена Урядом з лютого 2020 року, за умови відповідності встановленим критеріям.

Так, згадана програма реалізується відповідно до Порядку надання фінансової державної підтримки суб’єктам мікропідприємництва та малого підприємництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 28, яким визначені умови, критерії та механізм надання такої підтримки через уповноважені банки за участі Фонду розвитку підприємництва, а також коло суб’єктів підприємництва, яким може бути надана така підтримка.

Фінансова державна підтримка надається з метою розвитку підприємництва, зокрема сприяння розвитку суб’єктів підприємництва, збільшення обсягів виробництва, а також сприяння створенню нових робочих місць та підприємств рефінансування існуючої заборгованості в банках України за кредитами суб’єктів підприємництва тощо.

Фінансова державна підтримка згідно із вищезазначеним порядком надається, зокрема, у вигляді часткової компенсації процентних ставок за кредитами, що надаються суб’єктам підприємництва.

Щодо звільнення постраждалих аграрних господарств від сплати внесків до Пенсійного фонду України.

Згідно із загальними положеннями Закону України від 08 липня 2010 року № 2464 “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” єдиний внесок – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов’язкового державного соціального страхування в обов’язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за чинними видами загальнообов’язкового державного соціального страхування.

За найманих працівників єдиний внесок сплачується роботодавцями у разі здійснення господарської діяльності та у разі нарахування заробітної плати за виконану роботу. Отже, якщо господарська діяльність не здійснюється, заробітна плата не нараховується, відповідно відсутня база нарахування єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

Водночас відповідно до частини першої статті 9 Основ законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР, страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов’язковому державному соціальному

страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством.

Таким чином, у разі несплати роботодавцем єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) наймані працівники такого суб'єкта господарювання не вважатимуться застрахованими особами і, відповідно, період, за який не сплачено ЄСВ, не зараховуватиметься до страхового стажу зазначених осіб, та, відповідно, не враховуватиметься для обчислення пенсії та інших соціальних виплат.

Щодо податкових пільг.

Відповідно до вимог Податкового кодексу України (далі – Кодекс) органи місцевого самоврядування при прийнятті рішень про встановлення місцевих податків і зборів мають право самостійно, з огляду на зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на економічний розвиток відповідних територій, визначати розміри ставок та надавати пільги із сплати податків.

Зазначене відповідає одному із основних завдань децентралізації та реформи місцевого самоврядування, а саме, щодо надання бюджетної автономії місцевим бюджетам та суттєвого розширення повноважень територіальних громад, що дозволяє створити умови для зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів та збалансованості бюджетних надходжень, що є реальним підґрунтям для виконання місцевими органами влади своїх повноважень в частині надання якісних суспільних послуг та ефективного функціонування бюджетної сфери.

Згідно з пунктом 10.1 статті 10 Кодексу, до місцевих податків і зборів належить плата за землю, яка справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної форми власності.

Таким чином, відповідно до статті 284 Кодексу та реалізуючи право, надане статтею 26 Закону України від 21 травня 1997 року № 280 “Про місцеве самоврядування в Україні” (далі – Закон), органи місцевого самоврядування самостійно, своїми рішеннями, встановлюють ставки плати за землю в діапазоні від “0” до максимально встановлених Кодексом розмірів.

Орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності справляється відповідно до статті 288 Кодексу. Відповідно до пункту 288.1 статті 288 Кодексу, підставою для нарахування орендної плати є договір оренди такої земельної ділянки, укладений з органами виконавчої влади або з органами місцевого самоврядування. Цією статтею також встановлено, що річний розмір орендної плати не може бути меншим розміру земельного податку, встановленого для відповідної категорії земельних ділянок на відповідній території, та не перевищувати 12 % нормативної грошової оцінки.

Договір оренди земель державної і комунальної власності укладається за Типовою формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2004 № 220 “Про затвердження Типового договору оренди землі”.

Таким чином, органи місцевого самоврядування при укладанні або внесенні змін до відповідних договорів, з огляду на зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на розвиток відповідних територій, можуть встановити розмір орендної плати за земельні ділянки державної або комунальної форми власності для окремих категорій юридичних осіб, зокрема для аграрних господарств, у мінімальному розмірі.

При цьому слід зазначити, що відповідно до статті 71 Закону органи виконавчої влади, їх посадові особи не мають права втручатися в законну діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, а також вирішувати питання, віднесені Конституцією України, цим та іншими законами до повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування, крім випадків виконання делегованих їм радами повноважень, та в інших випадках, передбачених чинним законодавством.

Також, главою 1 розділу XIV Кодексу вже передбачено особливий механізм справляння податків і зборів, зокрема заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку.

Так, сільськогосподарські товаровиробники, які обрали спрощену систему оподаткування та є платниками єдиного податку четвертої групи, звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб (для фізичних осіб – платників єдиного податку четвертої групи) податку на майно (в частині земельного податку) та рентної плати за спеціальне використання води.

Таким чином, спрощена система оподаткування вже й так є пільговим податковим режимом з метою підтримки та сприяння розвитку малого підприємництва, у тому числі і сільськогосподарських товаровиробників.

Водночас Міністерство фінансів України зазначає, що надання податкових преференцій призводить до втрат місцевих бюджетів та, як наслідок, негативно позначається на фінансовій спроможності органів місцевого самоврядування та може спричинити недофінансування, зокрема, комунальних служб, закладів охорони здоров'я, у тому числі і заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також зменшити видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення населення, що, в свою чергу, вимагає пошуку компенсаторів таких втрат і збалансування бюджетних надходжень.

Щодо звільнення сільгосптоваровиробників від сплати ПДВ при списанні посівів.

Мінекономіки підтримує необхідність законодавчого врегулювання питання щодо звільнення від сплати податку на додану вартість операцій,

пов'язаних із знищенням сільськогосподарських рослин і тварин, у зв'язку із дією непереборної сили.

Так, робочою групою за участі представників Мінфіну, ДПС та громадських галузевих організацій розроблено проект закону щодо внесення змін до Податкового кодексу України. Відповідно до нього випадки, коли сільськогосподарські рослини, насадження або тварини ліквідуються у зв'язку з їх знищенням, втратою, загибеллю (падежем) або вимушеним забоем внаслідок дії обставин непереборної сили або в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, що підтверджується відповідно до законодавства, не оподатковується податком на додану вартість.

На момент підготовки відповіді пропозиції від Міністерства фінансів України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та Одеської обласної державної адміністрації не надходили.

З повагою

Міністр
розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України

Ігор ПЕТРАШКО

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

Кореспонденти Петрашко І. Р. Міністерство розвитку економіки,
торгівлі та сільського господарства України (всього
1)

Вид документа Відповідь на депутатський запит

Вих. № та дата 2812-03/44243-01 від 16.07.2020
кореспондента
№ ДСК

Реєстр. № та 110141 від 16.07.2020
дата реєстрації
Арк./прим. 7/

Стислий зміст НА №11/10-1087 Щодо розгляду депутатського
запиту Кіссе А.І. надання допомоги
сільгосптоваровиробникам, які постраждали від
посухи

Проходження документа (особа, у якої є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис